

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT POLITYKI RODZINNEJ

*ul. Nowogrodzka 11, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 461-60-60, fax +48 22 461-60-61
www.mrpips.gov.pl; E-Mail: agnieszka.strzelecka@mrpips.gov.pl*

DSR.IV.058.59.2020.AS

Warszawa, 23 czerwca 2020 r.

Stanowisko Departamentu Polityki Rodzinnej w sprawie petycji, będącej przedmiotem posiedzenia Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, które odbędzie się w dniu 24 czerwca 2020 r., (P9-42/19) – pkt 7, w zakresie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, skutkującej przyznaniem świadczenia wychowawczego osobie, która sprawuje faktyczną opiekę nad dzieckiem.

Katalog osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego określa art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 z późn. zm.), zgodnie z którym świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a, albo
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego (zdefiniowanego jako osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka), albo
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- 4) dyrektorowi domu pomocy społecznej.

W świetle powyższego przepisu, matka albo ojciec dziecka może wystąpić z wnioskiem o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dziecko, jeżeli łącznie spełnione są dwie przesłanki: pozostawanie dziecka na utrzymaniu rodzica oraz wspólne zamieszkiwanie dziecka z tym rodzicem.

Wyjątek od tej zasady wprowadza art. 5 ust. 2a ww. ustawy, zgodnie z którym, w przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną

obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.

W związku z powyższym, w sytuacji, gdy rodzice nie sprawują orzeczonej sądownie opieki naprzemiennej, świadczenie wychowawcze przysługuje temu rodzicowi, który sprawuje faktyczną opiekę nad dzieckiem i z którym dziecko wspólnie zamieszkuje.

W przypadku zbiegu prawa rodziców do świadczenia wychowawczego, świadczenie to zgodnie z art. 22 ww. ustawy, wypłaca się temu z rodziców, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, świadczenie wychowawcze wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek.

Natomiast w sytuacji, gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, drugi rodzic złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, organ właściwy ustala kto sprawuje opiekę i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Zatem w świetle powołanego przepisu art. 22 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o którego zmianę wnioskuje autor petycji, należy stwierdzić, że w przypadku zbiegu prawa rodziców do świadczenia wychowawczego, możliwość przyznania prawa do świadczenia wychowawczego temu z rodziców, który sprawuje faktyczną opiekę nad dzieckiem, została już uregulowana i w związku z tym zmiana art. 22 w powyższym zakresie nie znajduje uzasadnienia.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę, wyżej opisany stan prawny, dla ustalenia komu przysługuje świadczenie wychowawcze decydujące znaczenie ma kto sprawuje faktyczną opiekę nad dzieckiem i wspólnie z nim zamieszkuje. Ustaleń tych dokonuje gminny organ właściwy, realizujący świadczenie wychowawcze zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Należy przy tym zauważyć że w przypadku, gdy sąd w orzeczeniu ustalił miejsce zamieszkania dziecka przy jednym z rodziców, organ właściwy jest związany treścią takiego orzeczenia - zgodnie z art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

W takim przypadku, istotne dla przyznania rodzicowi świadczenia wychowawczego będzie wiążące dla organu właściwego orzeczenie sądu, w którym sąd ustalił przy tym rodzicu miejsce zamieszkania dziecka.

Olgierd Podgórski
Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej

/-podpisano cyfrowo/